



Hij begint de vorrede Thewimmi auer de ijste Epystel to Thimotheum.

Thimotheu vnderwyset en leet de apostel vā der ordeneringe des byschdōs en der werdieyht des ewāgeliers en aller geysflicher tucht schriuende eme van laodicien doer Thytium den ewangelier

Das ijste Capittel

Aulus de apostel Ihesu cristi na dem geluede gades en vnser behalders ihu xpi de dar is vnse hape Thimotheo vnser lyeuen sone in de gelouuen sij gnade en barmherticheit ende vrede vā gade vnsem vader en vā de herte ihu cristo. Thimothee doe alsoe als ik dy bar dat du bleuest to ephesum do ick ginc in macedonien dattu verkundigest etlike dat sy gepnen vlijt dede den fabule noch den vngereynden geslechten de welke dar meer inbrengē kyue en scheldinge den geysfliche burwinge to gade de welke dar is in de gelouue. Dat eynde des gebades is de lyeffdevā wynen herte en vā guder wscienien en vā de engefinsede gelouue van welken etlike ezrede sint gekert in ydel rede en willen sijn lerer der ee en vernement niet de dinge de si reden noch de dinge de si verkundigen. Euer wy wete dat de ee is gued de erer redeliken gebruiken wy wete ock dat de gerechten niet is gesat de ee mer den vngerechte en den vngheorsame den vnyplden en den sunderenden boesen en den beuleckden en den vaderflachtigen en den moederslachtige en den māslachtigen en den vnkuyfchen ende den byslapere der manne ende den voerkopers der luyde den losgeneren ende den meynepdigeren: off anders yet is wedder der gueder lere de dat is na dem ewangelium der glorie des hilligen gades dat

my to belouet is. Ick dancke de de my gestere ket heft in ihesu cristo vnsem here. Want he my getruwe geachtet heft serrede in de dyest des apostolates. Ick voer ghewesen bin ein gades lasterer en honspreker en ein veruolger ende vul lasters. euer ick hebbe verkregen de barmherticheit gades dat is voergeuinge der sunde. Wāt ik hebbe yd vnwerede gedaen in de vngelouuen. Euer de gnade vnser heren is auerulodich gewesen myt de gelouue en mit der lyeue de dar is in cristo ihesu. Getruwe en waer is de rede de hijr nauolget. en wer dich aller vntfanginge dat Ihesus cristus quam in dese werlt. heylsam to maken de sūder der welker de dar heylsam gemaket sint. Lik de ijste bin sūder hijr vmb heb ick verkregen de barmherticheit dat ihesus cristus ijste bewysede an my alle gedult to eyner vnderwyfinge der dye in eme werden louende in dat ewige leue: euer den vnsterffliken koninge der werlt deme vnstichtlike gade alleyne sij ere ende glorie in ewicheit Amen. O sone thymothee dyt ghebor beuele ik dy na den voergaenden prophede in dy dattu ritterschappest in en dat is reghen de valschen apostelen ende in menliken wederstant dor. I guede ritterschap hebbende den gelouuen ende eyn guede wscienie etlike verworpen ende in schyppbrukinghe leden dar vmb dat is weganghen sint. in dem gelouuen. vyl welcken is geweest hymeneus ende alexader de ick gegeuen hebbe sathane vp dat sy leren got niet meer to lasteren

Das tweyde Capittel

Hij vmb bydde ick to deme ijsten dat hyllige byddinge gebede ende voort alerlepe antwopinge ende danckbarheide geschypen voer allen mynschen voer de koningen ende voer alle de ouersten vp dat wy leue eyn rustich ende eyn vrede sam leuen. dor er regymēt. in aller myldicheit ende kuyfcheit. Want dat is gued ende vntfenslick vor gade vnsem behalder de daer wyl dat alle mynschen werden behalden ende komē to der bekeninghe der waerheyt. Wāt cristus ihesus der mynschen is eyn got: ende eyn myddeler gades ende der mynschen. De sikk seluen gaff toe eyne verlosinge voer all. des ghetuych geuestyghet is in sinen tijden dat is in den tijden des alden testamentes dor: de propheten ende des nyen testamentes dor predicacie ende mirakel. In welken getuyge ick ghesat bin eyn prediker ende eyn apostel. Ick sage dye waerheyt ende leghe nyet. want ick eyn lerer byn der heyden in deme ghelouuen ende in der waerheyt. Dat vmb wyl ick dat de manne bede aen

Dat vyfste Capittel

Siet straeffe den aldē euer bydde en als
eynen vader *dat he sich hoede vā vū
temelicken dingē. Die iungē straeffe
als broedere. De alden vrouwen als modere. de
iungen megede als susterē in aller kupscheyt.
Ere de wedewē de dar sint ware wedewē. Off
euer etlike wedewe hefft sone off enckelen soe
lere sy to deme iersten wael te gieren ere huys
ende weddergeldē de guedheit der alderē. wāt
dat is vntfenclick v oer gade. Euer de dar is
eyn ware wedewe en verlaten *van man ende
van tytlike neringe. De hape in gade en sy. da
ges ende nachtes in erem gebede en bedingen
Euer die wedewe de daer is in waellustē: leuē
dich is si doer. En desse dingē gebuyt *den ri
ken wedewen so wael als den armē. Iyp dat si
vūstrafbar sint: wāt off yemāt niet hefft acht
der sintre en alre meyst sinte huysgenatē de heft
verloenet des gelouuē ende is arger wan de vū
gelouuiger. Geyn werde erwelt noch vpgena
men voer eyn wedewe si en sij dan vā. Iē. iare
en de de geweest sij eyn wyff epus mās hebben
de getuychnisse in gueden werckē dat si hebbe
getagen sone dat sy geberberget hebbe die ar
men dat si hebbe gewasschen de were der hyl
ligen *dat is de de werlt doz lopen predeken. I
dat si hebbe geduyent den de dar ledē bedroeff
nisse dat si is nageuolget eynē etliken gueden
wercke. Dermyde euer de iungē wedewen wāt
so si vnkupscheyt gedaen hebbe *brekende de
wedewelicke kupscheyt. Iso wyllent si hyligen
in cristo hebbende de verdomnisse. want sy heb
ben ydel gemak *doz vall der vnkupscheyt. I
den iersten gelouuen *dat is de gelooffte de sy
gade gedaen hebben. I wāt als si leddich gaen
van gueden wercken so leren si vmbgaen dye
huysere niet allepne leddich sonder ok vulwoz
dich ende curiose spreken dat niet ghetemet.
Dat vmb wyl ick dat de iungen truwen ende
manne nemen ende kindere voortbringen ende
werden moedere des huysghesindes. ende als
geyn oersake gheuen deme wedderparte *dat
is den vngelouuigen. I vmb to vermaledyen de
vngelouuigen: wāt de vngelouuigen soeken al
le tijt to vermaledyen dat leuen der gelouuigē
want vp der stunt sint etlike achter sich ghe
kijet na sathanas. off yemāt hefft getruwe we
de werchē *in sinem huysse off sinē geslechte. I
de geue en noet troffte vp dat de kercke niet en
werde beswert. dat dan. de dar sint ware wede
we genoegē. Die priestere de dar wal vor sint
de solen werden gehalden werdich tweyuoldi
ger ere. ende sonderlikes de de sich arbeiden in
dem woerde ende in der lere *dat is de dye an

deren vnderwysent in den gelouuē dor ere pre
dicacie. I want de schrifft sprickt niet verbinder
den munt des tredendē off en ende werdich is
de arbejder syns loens. Nyet wylt vntfangen
beclaginge wedder den priester dat en sij dan
myt tweyn off dreēn getuyghen. Dye sundere
straeffe voer allen vp dat de anderen hebbe vru
chten. Iek betuyge vor gade ende ihesu christo
ende vor sinen pyterwelden engelē dat tu bewa
rest desse dingē ane wedderichtinge. niet doe
dar in du werdes gelyen to wyken van der ge
rechticheit vp eyn syde off vp ein parte. du salt
nyemant geringe an leggen din hant noch ge
meynsamen den vrommeden sunden. Beware
dy seluē kupsch *ende want thymothxum had
de sin licham verkencke vmb bewaringhe der
kupscheyt. hie vmb sprickt Paulus de apostel
to em. I Wyl noch niet dācken water mer ge
bruke eyn weynich wiins vmb dinre maghen
wpylen ende vmb dinre steder sekedom. Die sū
de etliker luyde sint apenbaer vor gaende to de
oedel ende etliker nauolgen *dat is si sint hey
melick. Iock so geliker wyse de guede werk sint
apenbaer en die sich anders hebbent *als dat
si niet apenbaer en sint. I de mogen niet verboz
gen sijn *dem gotlike gerichtē. I

Dat seste Capittel

Welcke knechte daer sint vnder de iock
der dyentbarheyt de solen achten ere
heren werdich aller eren. dat de name
des heren en de lere niet werde gelastert. wāt
de dar hebben getruwe heren de en versmaen
erret niet: want sy sint ere broedere. Euer meer
solen si en dyenē dar vmb dat si gelouuich sijn
ende lpefftalich *voer gade. I want si sint myt
deyllhaffich der waeldact gades. Dese dinghe
lere ende vermane sy. Euer off yemant anders
leret ende is niet gehoosam den gueden wordē
vnses heren ihesu cristi. ende de lere dye daer
is na der mildicheit *dat is na dem gelouuē. I
dese is houerdich ende niet wetende mer bekū
mert myt vraghen en myt striden der wordē
vit den springen nyde. vde gades I asteringhe
boese archwoene. scheldinghe der luyde de wer
kijder sinne sint. ende die dar berouet sijn der
waerheyt ende achten den schentlike gewyn
en myldicheit. I d is euer eyn groete ghewyn
die myldicheit *dat is dat werck der predica
tien. I myt der genoechsamheit *der noet troff
ticheit. I ane twiuel in dese werlt broechtē wy
niet. dat vū mogē wy niet dat vit bringē wāt
so wy hebbe de neringe en dar myt wy werde
bedeckt in dese dingē solē wy to vrede sijn. wāt
dye daer wpylen werden ricke die vallen in de

De ander Epistell pauli

bekoeringe en in de strick des diuels en in manige vnmutte en schedelike begeringhe de daer de luyde versencket in den doet en in de verdormentisse. Wat de gyricheit is eyn wortel alles quaden de summige begere en erede va dem gelouue en broechten sich in vele sinerten. Du euer du man gades vlye dese dinghe en volghe der gerechticheit mildicheit den gelouue dya speffde de gedult de sachtmodicheit strude den gueden stryck des gelouuen begrip dat ewyghen leuen in de du byst getopen ende bekenne eyne guede bekentnisse vor manngē getuygē. Ick gebede dy by gade de dar leuendich maket all dinck in ihesu cristo de dar gaff getuychnisse vnder poncio pylaw ein gued bekētms vp dat du bewarest dat gebot des hyllygē ewangeliums. Lane vleck vnstraeffbaer bys to der toekompt vnses heren ihesu cristi den he wert toen in sinen tijde: de dar hyllich en alleyn eyn geweldich koninck der koninge is en here der herē alleyne heffe de vnsterfflicheit en inwanct daer in eyne vnnakelikē lichte dat nye geyn mynsche en gesach noch mach gesyen de dar is en gebuert in ewicheit amen. Gebuet de riken desser werlt niet toe hoge verstaen dat is sik niet verheuen doz homoed. Inoch to hopen in de vnwijsheit der tickdom. euer in goede den leuendigen de vns gyfft alle dinghe auer ulodich. Iere si wael doen rike to werde in gueden wercken lijhtliken to geue. gemeynsame dat is myt deplen den behouigē. I to schaffe sik eyn gued fundament in den tokomender tit vp dat si begripen dat ware leue. O thymothee beware dat beualen pant dat is dat volk dat dinre truwheit beualen is. I en vermyde die vnhyllyge vernijnghe der stymmen ende de weder settinge der konst des valschen namen de etlike laueden ende velen aff van dem ghelouuen. De gnade gades sij myt dy



Hij heuet an de woerde hieronimi aller die ander Epistel to thymotheo.

Der schriuet he Thymotheo van der vermaninghe der martere ende alle ordeninge en regule der waerheit en wat tokomende sij in dessen lesten tijden: en va sijn te lydinge ende schriuet eme to rome

Das ijerste Capittel

PAulus eyn apostel ihu cristi dor den wyllen gades na der geloeffte des leuedes dat dar is in ihesu cristo Thymotheo dem lyeuesten soene gnade en barmherticheit. Vrede va gade vnsen vader en van dem heren ihesu cristo. Ick dancke mynem gade de ick dyene vor mynen voertolderen in reynen consciencien dat ick hebbe dints gedechtnisse ane vnderlaet in mynen gebede dach en nacht begerende dy to sye. Ick gedencke dinre tranen dat ick werde veruullet myt vrouden. An my nemende dya ghedechtnisse des gelouue de in dy is vngesuiset. Ende to deme iersten woenede in dinre groter moeder loide: ende in dinre moeder cunax. Ik weyt dat he ock is in dy vmb des wyllen manne ick dy dattu wedder verweckest die gnade gades de in dy is doz vplegginge myne hendes wat got gaff vns niet den geyst des vnuchtren. euer der dogeden ende der lyeffde ende der soberheit. Dar vmb niet wylle dy schamen des getuychmisses vnses herē ihesu cristi noch myne fines geuangē sonder arbeyde myt in deme ewangelio na der crafft gades de vns hefft verloeset en hefft vns geropen myt sijne hyllyger ropinge niet na vnsen wercke euer na sine willen ende gnade. de vns is gegeue in ihesu xpo voer den tiden der werlt va ewycheit: mer nu is sy geapenbaert doer de verluhtinghe vnses behalders ihesu christi de daer hefft verstoet den doet ende hefft verluhtet dat leuen. ende dya vnuerstoerlicheit doz dat ewangelium in dem ick bin gesat eyn predeker ende em apostel ende eyn meyster der heyden vmb welkes wyllen ik ock dese dinghe liiden ende doch niet werde geschant. Want ick weyt weme ik gelouet hebbe ende bin gewys dat he is ghewillich to bewaren myn loen bys in den dach dat is in den dach des ordels. hebbe eyn forme gueder hyllygen woerde de du van my gehoert hefft va der gelouuen en van der lyeue cristi ihu. Beware dat guede pant dat sint de sielen de dy beualen sint. I doer den hyllyge geist de dar woenet in vns wat du wetest dat alle de dar in asia sint affgekijet va my ryt welken is Pygelus ende hermogenes. Dye herē geue

[Marginal notes in a smaller, cursive script, likely a commentary or gloss on the main text.]